

Claes Noorden (1633-1716) en familie

Door Dr. Laura J. Meilink-Hoedemaker

Claes Noorden komt voor 't eerst in beeld in 1662, wanneer hij als getuige een acte ondertekent. Het gaat om een overeenkomst tussen klokkengieter François Hemony en uurwerkmaker Jurriaan Spraeckel inzake het klokkenspel voor de Martini in Groningen. Noorden was toen knecht in de gieterij van Hemony. In 1682 ging de gieterij inclusief het personeel over naar Hemony's neven Mammes en Claude Fremy. Na het overlijden van de laatste Fremy, in 1699 sloot Claes Noorden een maatschap met de weduwe, zodat het bedrijf kon worden voortgezet. De weduwe hertrouwde met een klokkengieter, Jan Albert de Grave. Claes Noorden bleef tot zijn dood in 1716 met De Grave samenwerken, niet meer als knecht, maar als compagnon.

De Lijnbaansgracht in 1693 met achter de bomen de klokkengieterij

Herkomst website stadsarchief Amsterdam

De eerste vermelding over Claes Noorden als persoon is bij zijn huwelijk in augustus 1667. Hij was afkomstig uit Ditmarsch, 33 jaar oud en woonde in de Kromme Twijnstraat. De 25-jarige Wybrecht Pieters uit de Goudsbloemstraat was zijn bruid. In de periode 1668 tot 1678 verhuisden ze naar de Palmdwarsstraat en werden vijf kinderen geboren. Het huwelijk eindigde door overlijden van Wybrecht Pieters. Zij werd op 30 september 1681 begraven. Zij had toen nog maar één kind. Alleen de oudste, dochter Grietje, werd volwassen.

Claes Noorden, dan 48 jaar, hertrouwde op 9 oktober 1681 met Grietje Jans, voor wie dit ook een tweede huwelijk was. Hij woonde in de Palmdwarsstraat, zij in de Goudsbloemstraat. Zij kregen in 1682 en 1685 een kind. Deze werden geen van beiden volwassen. Het huwelijk eindigde door overlijden van Grietje Jans. Bij haar overlijden in 1694 had Grietje Jans geen kinderen (meer).

Hoewel ik van de zeven kinderen van Claes Noorden maar twee begrafenisdata heb gevonden is het zeker dat alleen Grietje volwassen is geworden, want Claes Noorden vermeldde bij het

maatschapscontract in 1699 alleen maar een dochter. Vader en dochter gingen bij die gelegenheid in de gieterij wonen. In datzelfde jaar 1699 trouwde deze Grietje met Joan Winter, wolscheyer van beroep. Hij was 36, zij was 30 jaar oud. Het paar bleef bij Claes Noorden inwonen. Uit dit huwelijk werd in 1704 een zoon geboren. Bij de doop van deze Johannes Winter trad grootvader Claes Noorden op als getuige. Vader/schoonzoon Joan Winter overleed in 1708 en werd begraven vanuit de klokkengieterij aan de Baangracht. Claes Noorden zelf werd op 29 februari 1716 begraven. Hij werd 83 jaar, wat in die periode en in dit vak uitzonderlijk genoemd kan worden.

Toen de dochter Grietje Winter-Noorden op 9 februari 1717 een testament maakte was zij 49 jaar oud. Dit testament geeft nog verder inzicht in de familierelaties. Grietje noemde naast haar zoon Johannes ook de zuster van haar vader, Grietje Noorden sr, haar schoonvader De Winter, een zekere Grietje Raatjes en de dan 14-jarige dochter van Jan Albert de Grave, Dorothea. Al deze erfgenamen kregen een aardig geldbedrag toegekend, waaruit blijkt dat het klokkengietersbedrijf de familie Noorden geen windeieren heeft gelegd.

Bronnen in verkorte vorm

GAA = Gemeentearchief Amsterdam

DTB = Register op dopen, trouwen en begraven

GA Amsterdam, DTB 490, f 281, Augustus 1667

Compareerden Claes Noorden van Ditmarsch stuckgieter out 34, ouders doot, geassisteert Gerrit Willems sijn goede bekende, woont in de Cromme Twijnsstraet
en

Wybrich Pieters van Amsterdam, ouders doot, out 25 jaer, geassisteert Grietie Pieters haer goede bekende, woont in de Goudbloms straet.

GA Ams DTB 152, p 87.

Doop Evangelisch Lutherse Kerk Amsterdam
1668 10 11 Grietje

GA Ams DTB 154, f 69

Doop Evangelisch Lutherse Kerk Amsterdam
1670 08 26 Pieter

GA Ams DTB 1158, f 142-143

Begraven Karthuizer Kerkhof
1670 10 24 kind van Claes Noorden in de Palmdwarsstraat

GA Ams DTB 156, f 53

Doop Evangelisch Lutherse Kerk Amsterdam
1672 07 03 Mighiel

GA Ams DTB 160 f 143

Doop Evangelisch Lutherse Kerk Amsterdam
1676 05 25 Seletje

GA Ams DTB 1161, f 170-171

Begraven Karthuizer kerkhof
1676 06 18 kind van Klaes Noorden

GA Ams DTB 162, f 137

Doop Evangelisch Lutherse Kerk Amsterdam
1678 02 08 Selia

GA Ams DTB 1161, f 187
Begraven Karthuizer Kerkhof
1681 09 30 Wybrich Pieters
In de Kleine Katenburghstraat
NB Deze straat klopt niet met het woonadres van Claes Noorden, de Palmdwarsstraat.
Maar misschien lag ze ziek op een ander adres.

GA Ams DTB 693, f 3
Ondertrouwregister Pui, 4 oktober 1681
Claes Noorden van Ditmarsen, geschutgieter, weduwnaar van Wijbrich Pieters, in de Palmdwarsstraat
en
Grietje Jans van Amsterdam, eerder weduwe Jacob Janne v. Koningh, op de Goutbloemgraft

GA Ams DTB 166, p 103
Doop Evangelisch Lutherse Kerk Amsterdam
1682 10 09 Maretje

GA Ams DTB 169, p 143
Doop Evangelisch Lutherse Kerk Amsterdam
1685 02 23 Wijbrechje

GA Ams DTB 1230, f 12-13
1694 02 25 Begraven Grietje Jans, op de Baangraet bij de Palmstraet

GA Ams DTB 701, f 251
22 augustus 1699 Ondertrouw aan de Pui
Johannes Winter van Amsterdam, wolscheyer, oud 36 jaeren in de Blomstraet, geassisteert met zijn
vader Abram Winter
en
Grietje Noorden, van Amsterdam, oud 30 jaren, op de Baengracht, geassisteert met haer vader Claes
Noorden.

GA Ams DTB 180, p 87, nr 8
Doop Evangelisch Lutherse Kerk Amsterdam
1704 05 20 Johannes
V. Joan Winter en M. Grietje Noorden
G Claes Noorden [grootvader!] en Helena van de Fluijt

GA Ams DTB 1169, f 448-449
Begraven Karthuizer Kerkhof
1704 11 16 kind van Johannis Winter

GA Ams DTB 1140, f 59v,60
1708 05 17 begraven in de Nieuwe Lutherse Kerk
Johannes Winter, op de Baengraet in de stadts geschut en klokgieterij

GA Ams DTB 1140, f 71 verso
1716 02 29 Begraven Ronde Lutherse Kerk
Nicolaes Noorden, onder de Saegmolenspoort in de Stadtgieterij.

1717 02 09

GA Ams 5075 NA 6989 f 85. Not. Corn van Loon
Dochter Grietje Noorden, weduwe van Jan Winter, maakt een testament. Ze woont in de gieterij.